

hanneke

co van der steen-pijpers

Tiny van der

HANNEKE

DOOR

CO VAN DER STEEN-PIJPERS

Met illustraties van Tiny van Asselt

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

1. Dikkie is ziek

„Kom Dikkieman, dooreten.
Je treuzelt zo vandaag. Straks spelen
alle kinderen buiten en jij zit nog
aan tafel.”

Met een zucht schuift Dikkie z'n bord weg. „Hoef niet,” zegt hij.
„Maar kereltje, en je houdt zo van worteltjes! Hoe komt dat
nu?” vraagt moeder verbaasd.

Moe hangt Dikkie in z'n stoel. Z'n anders zo vrolijke, ondeugende
ogen staan nu lusteloos en verdrietig. Hij wil geen worteltjes en
geen appelmoes. Zelfs geen pudding.

„Heb je al bij Bertje Hofland gegeten?” vraagt vader.

„Dat kan niet,” zegt moeder. „Hij is de hele morgen binnen

geweest. Ik heb er eigenlijk niet op gelet, maar dat was vreemd. Hij is haast altijd buiten en nu zat hij maar zo'n beetje in z'n kleurboeken te bladeren.' Ze strijkt langs Dikkies wangen, die rood en gloeierig zijn. „Ik breng jou naar bed,” zegt ze. „Je ogen zijn dik van de slaap.

Dikkie wrijft erin met allebei z'n knuistjes. „Doet pijn,” klaagt hij. Moeder tilt hem van z'n stoel. „Ik geloof dat je een klein beetje ziek bent,” zegt ze. „Ga maar lekker slapen, dan ben je morgen misschien weer beter.”

Ja, Dikkie is vast ziek. Hij laat zich door moeder naar boven dragen. En dat doet een jongen van vier jaar niet zo gauw. Anders rent hij met z'n kleine beentjes zo vlug de trap op, dat moeder hem haast niet kan bijhouden.

Hanneke heeft hen met grote ogen nagekeken. „Vader,” vraagt ze dringend, „is Dikkie heus morgen weer beter?”

„'k Weet het niet, vrouwtje. Moeder zal wel koorts opnemen. En als 't morgen niet over is, komt de dokter. Je hoeft niet zo verschrikt te kijken. 't Is helemaal niet erg, hoor! Kleine kinderen hebben soms zo maar koorts en 't is zo maar weer over ook. Eet jij je pudding maar op.”

Maar Hanneke heeft geen aandacht voor het lekkers op haar bord. „Vader, we zouden morgen met de tram naar de stad gaan, een nieuwe jurk kopen, omdat ik maandag naar de grote school ga. Hoe moet dat nu? Als Dikkie nog een beetje ziek is, gaan we dan toch?”

„Nu begrijp ik het,” lacht vader. „Jij was niet bezorgd voor je broertje, maar voor je nieuwe jurk! Ik vind die, die je aan hebt, ook heel mooi, hoor,” plaagt hij. „Daar kun je nog best mee naar school!”

„Dat is m'n werkjurk,” zegt Hanneke haastig. „Die heb ik altijd aan als ik moeder help. En die is al heel oud. En ik zou een nieuwe krijgen. Moeder heeft het zelf beloofd! Dikkie mocht ook mee!”

„Als Dikkie ziek is, kan hij niet mee. En moeder ook niet, want dan moet ze op hem passen!”

„Kunt u dan niet een dag vrij nemen?”

„De baas zou me hard uitlachen! Stel je voor: Meneer, mag ik alstublieft een vrije dag? M'n dochter moet een nieuwe jurk hebben. Nee meiske, dat is al te gek. Luister eens,” gaat hij ernstig verder, „wat vind je erger, dat Dikkie ziek is of dat jij misschien een poosje moet wachten op een nieuwe jurk?”

Hanneke weet best wat vader bedoelt. Dat Dikkie ziek is natuurlijk. Maar ze zegt het toch een beetje aarzelend. Niet naar de stad, en in je gewone jurk naar school, dat is toch óók erg! Ze heeft zich er zo op verheugd!

Vader knikt tevreden. „Dan zou ik nu m'n bord maar leegeten. Wees blij dat jij gezond bent, dat is ook wel eens anders geweest. En niet meer tobben, hoor! Misschien is Dikkie morgen weer helemaal beter, en dan heb jij je voor niets zorgen gemaakt.

Maar Dikkie is de volgende dag niet beter. Hij hoest. Hij wil geen beschuit en geen eitje. Alleen drinken. En hij houdt z'n pijnlijke oogjes stijf dicht.

Vader belt de dokter op voor hij naar kantoor gaat. En Hanneke zit verdrietig op haar eentje aan de ontbijttafel. Waren ze maar eerder naar de stad gegaan! Dan was het niet erg dat ze thuis moet blijven. Maar iedere dag regende het.

Nu is het mooi weer. En nu is Dikkie weer ziek. 't Duurt niet eens een week meer, dan moet ze al naar school. Als de dokter nu maar zegt dat het niet erg is. Dat Dikkie best met een jas aan en een muts op naar de stad mag . . .

Ze brengt de bordjes en de kopjes naar de keuken. Ze geeft de planten water en doet boodschappen.

En dan is eindelijk de dokter er. Z'n vriendelijke ogen glinsteren achter de dikke brilleglazen en z'n hele gezicht zit vol lachrimpeltjes. Hij trekt Hanneke aan haar paardestaart en zegt vrolijk: „Jij bent niet ziek, dat zie ik zo wel. Plaagt je keel je nooit meer?”

Hoeveel boterhammen heb je gegeten vanmorgen?"

„Twee, dokter," fluistert Hanneke bedeesd.

„Morgen zes, hoor! Anders word je nooit zo groot als ik!"

Nu moet Hanneke toch lachen. De dokter is zó lang, hij kan maar net door de deur.

„Blijf jij maar beneden," zegt hij als ze achter hem aan de trap wil opsluipen. „Als Dikkie griep heeft, krijg jij het misschien ook. En wie moet dan de was doen? Of doe jij die niet?"

Hanneke schudt haar hoofd. Dat doet moeder natuurlijk, in de wasmachine.

Op de onderste tree van de trap blijft ze zitten. Als Dikkie nu maar naar buiten mag! Ze bekijkt haar werkjurk, wit, met bloemen erop, rode, gele en blauwe . . . De blaadjes zijn groen. Eerst was 't best een mooie jurk. Nu is hij al zo oud. En vuil ook! Hoe kan ze die nou aan als ze voor 't eerst naar school gaat! Ze heeft ook nog wel een andere, een geruite. Die is veel te klein. En verder bloesjes en broekjes. Maar dat gaat natuurlijk helemaal niet! Stel je voor: in een broekje naar de grote school!

Boven zich hoort ze voetstappen en stemmen. De dokter lacht. Dan zal het wel niet zo erg zijn met Dikkie. Er gaat een deur open en een zware stem zegt: „Nu zie je er nog niets van. Maar over een paar dagen zit onze kleine man vol met rode vlekjes. Dan kan iedereen zien dat hij mazelen heeft. Ik zal een drankje geven voor de hoest. Houdt u de gordijnen maar dicht. Dat is prettiger voor hem, hij heeft het flink te pakken. Dag Dik! Ik kom morgen weer kijken, hoor!"

Verslagen glipt Hanneke naar de keuken. Mazelen! Die heeft zij ook gehad! Dat duurt wel een wéék! En dan mag je helemaal niet uit bed!

Nu pas voelt ze hoe vast ze erop gerekend heeft dat Dikkie naar buiten zou mogen. Maar als je mazelen hebt, kun je niet naar de stad. Dat begrijpt ze best. Dikkie alleen thuis laten? Als ze z'n droge hoest hoort en z'n schorre stemmetje, weet ze wel dat dat

óók niet gaat. Dat zou moeder trouwens nooit doen. 't Is natuurlijk heel erg voor Dikkie dat hij ziek is. Maar als zij geen nieuwe jurk krijgt, als zij in dat ouwe ding naar school moet, nou, dat is net zo goed erg!

„Hanneke, waar zit je?” Moeder roept.

Ze komt de keuken binnen.

„Breng jij dit recept even naar de apotheek? Je weet wel, naast het postkantoor. Doe je het hekje dicht? Die grote hond van De Jonge loopt telkens om het huis te blaffen en dan schrikt Dikkie zo.”

Hanneke stopt het recept in de zak van haar jurk, de lelijke jurk.

„Moeder,” zegt ze haastig, „als ik nu naar school ga . . .”

Maar moeder is alweer de trap op. Dikkie roept. De koorts is zo hoog. „Ja kereltje, moeder komt al!”

Langzaam sloft Hanneke naar buiten. Ze voelt zich zo alleen. 't Is helemaal niet leuk als er niemand tijd heeft om even naar je te luisteren.

Tuut-tuut, tuut-tuut . . . Rammelend en knersend rolt de tram voorbij. Over het hekje hangend kijkt Hanneke hem na met verlangende ogen. Als ze er hard achteraan loopt, komt ze ook in de stad. Of . . . eigenlijk hoeft ze niet eens hard te lopen. Ze kan de tram toch niet bijhouden. Ze hoeft alleen maar de tramrails te volgen. Makkelijk genoeg. Een jurkenwinkel kan ze ook wel vinden. Dat kun je zien aan de etalages. Zou moeder even opkijken als ze zei: „U hoeft niet meer mee, ik heb zelf al een jurk gekocht!”

Boven gaat een raam open. „Hanneke, slaap je?”

Ze schrikt op. Ze was helemaal vergeten dat ze hier stond. Zo iets gebeurt wel vaker. Vader zegt altijd: „Opletten, Hanneke! Dromen doe je maar in bed!”

„Weet je nog waar je heen moet?” vraagt moeder.

Hanneke knikt. Ze voelt even in haar zak. Ja, het recept zit er nog. Ze weet zelfs nog dat ze het hekje dicht moet doen. En als

ze dat gedaan heeft, draaft ze weg, over de brede stoep naar het dorp.

's Middags komt moeder bij haar zitten in de kamer. „Dikkie slaapt,” zegt ze. „Nu moet ik eens even met jou praten. Vertel eens wat eraan scheelt. Je kijkt net of je boos bent dat jij geen mazelen gekregen hebt. Vind je het akelig dat ik zo vaak boven ben?”

Hanneke schudt haar hoofd. Er zit een brok in haar keel. En als moeder liefkozend over haar hoofd strijkt, begint ze bijna te huilen. „Ik wou zo graag tòch een nieuwe jurk,” fluistert ze met trillende lippen.

Glimlachend trekt moeder haar tegen zich aan. „Arm vrouwtje, die jurk van jou is helemaal in het vergeetboek geraakt. Luister eens, 't is nu woensdag. Als Dikkie zaterdag een beetje beter is, vragen we of vader 's middags op hem past. Dan kunnen wij naar de stad. Maar als Dikkie nog zo akelig is en telkens om moeder roept, dan blijf ik bij hem. En dan trek jij maandag zonder mopperen deze jurk aan, schoongewassen en netjes gestreken natuurlijk. Afsgesproken?”

Hannekes hele gezicht klaart op. „Ja, fijn! Denkt u . . .”

„Ik denk niets. We gaan samen heel goed voor Dikkie zorgen. En verder wachten we af, rustig en tevreden. Als je een nieuwe jurk krijgt, is het niet moeilijk om tevreden te zijn. Maar als iets tegenvalt, als 't anders loopt dan je graag zou willen, dan ook een blij gezicht te zetten, dat valt niet mee. En dat moet toch. Want je mag niet alleen aan je zelf denken. Zul je 't proberen?”

„Ja moeder,” zegt Hanneke ernstig.

Moeder geeft haar een kus. „Je bent een lieve meid. Nu moet jij maar eens een sinaasappel voor Dikkie uitpersen. Ik heb nog zoveel te doen.”

„Zelf doorsnijden ook?” vraagt Hanneke verrast.

„Natuurlijk. Jij bent nu mijn hulp in de huishouding.”

Trots gaat Hanneke naar de keuken. Ze zet een stoel voor de

keukenkast, want de vruchtenpers staat helemaal op de bovenste plank. Zo, nu een mes. Ze zal maar een plastic bekertje nemen. Als Dikkie het soms laat vallen, is het niet stuk. Het puntje van haar tong komt te voorschijn, zo ijverig werkt ze. De nieuwe jurk is een klein beetje vergeten.

2. Hanneke doet haar best

Als Hanneke zaterdagmorgen wakker wordt, is de zon al lang op. Door een kier in de gordijnen zie je een brede bundel stralen, en daarin dansen een heleboel stofjes. Leuk is dat. Net of ze van goud zijn. Rechtop in bed zit ze er een poos naar te kijken, en haar hand laat ze er spelend door glijden. Lekker warm. Maar dan hoort ze praten in Dikkies kamer, en opeens weet ze: 't is zaterdag, misschien, misschien gaan ze naar de stad!

Met een sprongetje is ze uit bed, en op blote voeten rent ze de gang over.

Moeder is Dikkie aan het wassen. „Gauw de deur dicht,” zegt ze.

„Deze jongeman mag vooral geen kou vatten.”

„Kijk me buik es!” juicht Dikkie.

Hanneke komt dichterbij. Ooooh! Dikkie zit vòl met rode vlekjes. Overall! Er is bijna geen gewoon plekje meer te zien. Hanneke wist niet dat het zó erg kon zijn. Ze is er stil van. Ze kijkt moeder aan. Zal ze het vragen? Maar dan klemt ze haar lippen stijf op elkaar. Als je broertje zó erg mazelen heeft, kun je niet naar de stad. En ze heeft beloofd dat ze dan niet mopperen zou. Maar 't is wel heel, héél erg jammer. Zacht wil ze de deur weer uitglippen.

„Breng jij die handdoeken even in de badkamer?” vraagt moeder.

„Hang ze maar op het rekje.”

Gehoorzaam doet Hanneke het. En dan komt moeder ook in de badkamer. „Dikkie heeft helemaal geen koorts meer,” zegt ze geheimzinnig.

Vragend kijkt Hanneke haar aan. Waarom zegt moeder dat zo?

„Of wil je niet meer naar de stad?”

Heftig knikt ze. „Maar 't kan toch niet als Dikkie zo . . . zoveel mazelen heeft?”

Moeder lacht. „Juist wel! 't Is met mazelen zo: als ze naar buiten komen, lijkt het veel erger. Maar je voelt je niet zo ziek meer en de koorts gaat weg. Dikkies hoofdpijn is over. Hij hoest veel minder. En hij blijft ook weer een beetje eten.”

Hannekes ogen stralen! „Kunnen we dan tòch weg?”

„Ja, als vader tenminste op Dikkie wil passen. Ga het maar gauw vragen, hij is nu nog thuis.”

Hanneke rolt haast van de trap af, zo hard rent ze naar beneden.

Vader, die juist in de gang is, vangt haar op. „Een beetje minder kan ook wel,” moppert hij. „Straks heeft moeder twee patiënten!”

Hanneke luistert maar half. „Vader, past u vanmiddag op Dikkie? Dan gaan moeder en ik een jurk kopen. Een nieuwe jurk, voor school, weet u wel? 't Kan alleen vandaag nog. Maandag moet ik al naar school.”

Vader kijkt bedenkelijk. „Moet ik dan de hele middag binnen blijven?”

„Ja, natuurlijk, anders hoort u het niet als Dikkie roept. En soms moet hij een hoestdrankje of een uitgeperste sinaasappel . . .”

„O, maar ik moet nog sigaretten kopen, en in de tuin werken . . .”

Hanneke zit op vaders arm. Ze kijkt onderzoekend in z'n blauwe ogen. Die staan heel ernstig. Ze kan niet zien of vader haar nu plaagt of niet.

„Doet u het toch alstublieft,” smeekt ze. „Ik zal wel sigaretten voor u halen, en ik kan ook best in de tuin werken.”

Nu ziet ze toch pretlichtjes in vaders ogen. „'t Zal wel moeten,” zegt hij met een zucht. „Ik zie dat je helemaal geen jurk meer hebt. Je kunt toch niet in je pyjama naar school, en op blote voeten? De juffrouw zou je direct wegsturen!”

„k Heb nog wel een ouwe jurk,” lacht Hanneke.

„Nou, ga die dan eens gauw aantrekken. Een dame loopt toch zeker niet in haar nachtgoed rond!”

Hanneke wrijft haar wang langs vaders pasgeschoren gezicht. „Ik moest u toch spreken!” zegt ze eigenwijs. „Dus 't mag, hè?”

„Ja meiske, ga jij maar met moeder uit vanmiddag. 't Is voor moeder ook fijn. Die is een hele poos niet buiten geweest. Ho, laat me alsjeblieft nog een poosje leven!”

Hanneke heeft haar armen zó stijf om vaders hals geslagen, dat hij het benauwd krijgt. „U bent de liefste vader van de hele wereld,” zegt ze.

„Laat me nu los, anders kom ik te laat op kantoor en dan moet ik schoolblijven.”

„Haha, schoolblijven op kantoor, dat kan niet eens.”

„Nou, kantoorblijven dan. Of strafregels maken. Ik mag niet zo lang met mijn dochter babbelen . . . Los, puk, ik moet weg!”

Vader zet haar op de grond. „Zeg, als jij vanmorgen alle steentjes uit het gras harkt, kan ik vanavond er zo met de machine over gaan. En de dahlia's zullen wel een beetje water willen hebben. Geef ze maar wat met het kleine gietertje. 't Is achter zo gauw droog.”

„En sigaretten halen,” zegt Hanneke.

„O ja, hier is een gulden. Neem het lege doosje mee, dan weet je het merk.”

„Waar moet ik ze halen?”

„Bij de slager,” grapt vader. Dan roept hij onder aan de trap:

„Dag moeder! Dag Dikkie!”

„Daaag!” klinkt het tweestemmig van boven.

Even later fietst hij met een vaart de straat uit. Hanneke kijkt hem na door het raam in de kamer. Ze zucht van plezier. Nu gaan ze tòch naar de stad.

Wat zal ze nu eerst doen, moeder helpen of in de tuin werken? O nee, eerst aankleden natuurlijk. Zingend gaat ze naar boven.

„Zo juffrouw treuzel,” begroet moeder haar, „heb je weer ergens staan dromen?”

Hanneke spert haar ogen wijd open. „Ik ben helemaal wakker,” zegt ze, „en vader past vanmiddag op Dikkie!”

De morgen vliegt voorbij. Hanneke wast helemaal alleen de ontbijtboel af. Ze doet boodschappen, helpt de melkboer en de bakker . . .

„Ik zal je missen als je naar school gaat,” zegt moeder. „Moet je niet een poosje rusten? Anders ben je vanmiddag zo moe!”

„De tuin nog,” zegt Hanneke ijverig. Ze giet en harkt tot ze een kleur van inspanning heeft. Zonder op te letten waar ze terecht komen, gooit ze de steentjes uit het gras over het hek.

Ineens valt er een grote steen vlak naast haar. Verschrikt kijkt ze op. Op de stoep staat Marian. „Waarom gooi jij?” vraagt Hanneke verbaasd.

„Jij gooit eerst,” zegt Marian. „Je mag wel wat beter uitkijken. Als je alle stenen zo maar op straat smijt, kun je wel een ongeluk maken. Ik denk dat jij nog te klein bent om in de tuin te werken.”

„Ik ben haast net zo groot als jij,” zegt Hanneke snibbig.

Marian woont aan de overkant. Ze plaagt graag en daar kan Hanneke niet goed tegen. Ze hebben dan ook nogal eens ruzie, die twee. Nu zou het ook weer zover gekomen zijn als moeder niet geroepen had. „Kom je een poosje bij Dikkie zitten? Dan ga ik voor het eten zorgen!”

Hanneke bergt de gieter en de hark in de schuur. In de kamer haalt ze de kinderbijbel en daar gaat ze mee naar Dikkie. Lezen kan ze nog niet. Maar ze heeft de verhalen al zó dikwijls gehoord, dat ze die uit haar hoofd kan navertellen.

„Kijk,” wijst ze, „dit is een schip. En in dat schip waren de Here Jezus en Zijn discipelen.”

„Wat zijn discipelen?”

„Dat zijn . . . eh . . . knechten van de Here Jezus.”

„Ik word later ook een knecht van de Here Jezus. Mag ik dan ook in een schip?”

„Nee, dat kan niet. De Here Jezus is nu in de hemel.”

„Wat gingen ze doen op dat schip?”

„Ze gingen varen, op de zee. De Here Jezus was moe. Hij ging slapen. En de discipelen moesten sturen. En toen kwam er opeens een heel erge storm. De golven werden zo hoog, dat er allemaal water in het schip kwam. En de discipelen waren zo bang. Ze hielden bijna. Ze konden niet eten, zo bang waren ze.”

„Ik kon ook niet eten,” zegt Dikkie.

„Jij was ziek. Dat is iets heel anders. En nu moet je niet meer

praten. Dan raak ik in de war. Toen de discipelen zo verschrikkelijk bang waren, gingen ze naar de Here Jezus. Ze maakten hem wakker en ze zeiden: Here, help ons toch, we verdrinken. En weet je wat er toen gebeurde? Toen zei de Here Jezus dat de wind en de golven stil moesten zijn. En toen was 't opeens mooi weer. De Here maakte dat de discipelen niet meer bang hoefden te zijn. De Here helpt altijd, nu ook nog."

„En Hij is niet eens meer op een schip?"

„Nee, de Here Jezus is in de hemel. Maar als je bidt, kan Hij het toch horen. Je mag overal voor bidden, ook als je mazelen hebt," besluit Hanneke wijs haar vertelling.

„'t Kan me niks schelen dat ik mazelen heb," houdt Dikkie zich groot.

Dan gaat hij vlug overeind zitten. Moeder komt binnen met een bordje pap, en daar heeft hij best trek in.

Als een klein moedertje helpt Hanneke hem met z'n slab. Over het laken legt ze een servet. „Ik zal je wel voeren," zegt ze.

Maar Dikkie wil beslist zelf eten. „Ik ben geen baby," sputtert hij.

Zorgzaam kijkt Hanneke of het wel goed gaat. Dan hoort ze de keukendeur. Daar is vader. Haastig gaat ze naar beneden. „Wat bent u fijn vroeg!"

„Ja," zegt vader, „ik zei dat ik op een heleboel mazelen moest passen en toen mocht ik een beetje eerder weg. Hoe is het met de kleine patiënt?"

„Hij is helemaal rood, maar hij voelt er niks van. En we eten macaroni, dan zijn we vlug klaar."

„Mooi zo, ik zal wel afwassen. Jullie mogen de hele middag vrij."

3. Hannekes angst

Direct na het eten vertrekken ze. Hanneke danst opgewonden om moeder heen.

Dikkie slaapt. Ze hebben hem niet verteld dat ze naar de stad gingen. Dan wil hij mee, en dat kan beslist niet. Ze zullen iets moois voor hem kopen. Dat zal hij ook wel fijn vinden.

„Hebt u geld?” vraagt Hanneke. „En een tramkaart?”

„Ja hoor, alles zit in de tas. En de tas is dicht. Nu kan ik niets verliezen. Alleen jou kan ik kwijtraken.”

„Nee hoor,” lacht Hanneke, „dat gebeurt toch niet!”

Ja, dat dènkt ze . . .

„Loop maar gewoon,” zegt moeder, „anders ben je al moe voor we in de stad zijn.”

Maar Hanneke móét springen, zó blij is ze.

't Is vol in de tram. Moeder krijgt nog een zitplaats. Hanneke moet staan. Niks erg. Ze kan zelfs in de bochten staan zonder zich vast te houden, en dan valt ze nog niet. Tussen twee mensen door kan ze nog net naar buiten kijken. Eerst gaat de tram door een lange laan, met aan beide kanten hoge bomen. Leuk is dat. Net of ze door een groot bos rijden. Dan komen er weilanden met koeien en schapen. Op een hek zitten een heleboel grote, zwarte vogels, die verschrikt opvliegen als de tram met veel gepiep bij een halte stopt.

Hanneke schuift telkens een eindje op tot ze vlak bij de deur

staat. Nu houdt ze zich wel vast. Stel je voor dat ze eruit rolt als de deur opengaat.

Daar zijn de eerste straten van de stad al. Wat is het hier druk! Trams, auto's, fietsen, alles rijdt zonder ophouden achter en naast elkaar. Hanneke zou hier niet graag boodschappen doen. Oei, die kleine jongen op de fiets durft goed. Die steekt rustig over zonder af te stappen.

Op een stoep zijn kinderen aan het ballen. Dat is gevaarlijk. Want als de bal op straat rolt . . .

Een eindje verder stopt de tram weer. Ze staan precies voor een winkel, een winkel met jurken! En omdat ze naar de stad gingen om een jurk te kopen, denkt Hanneke dat ze er nu zijn. Zonder naar moeder om te kijken, springt ze achter twee dames aan naar buiten.

De conducteur belt. Schokkend zet de tram zich weer in beweging. En dan ziet Hanneke opeens achter de ramen van de weggrijdende tram moeders bruin-fluwelen hoedje. Ze geeft een kreet van schrik. Ze kijkt niet uit. Ze rent de vluchtheuvel af, de tram achterna. Een boze stem roept iets. Een fietsbel rinkelt, en een auto stopt met piepende remmen. En dan zijn er twee sterke handen, die haar terugtrekken op de veilige stoep. Ze worstelt om los te komen. „Moeder!” gilt ze, „mijn moeder zit nog in de tram!”

Maar de agent die haar greep, houdt haar stevig vast. Er komen mensen omheen staan. Als ze zien dat het goed afgelopen is, gaan ze weer verder. Een enkele moppert over kleine kinderen, die niet vertrouwd zijn in een grote stad.

Hanneke kijkt radeloos in de verte. Tranen stromen over haar gezichtje. Wat moet ze in die drukke straten beginnen zonder moeder!

De agent tilt haar op. „Kun jij net zo hard lopen als de tram rijdt?” vraagt hij. Z'n stem klinkt vriendelijk en met een grote, witte zakdoek veegt hij de tranen van Hannekes gezicht. „Domme

meid. Je mag toch niet zo maar de straat op rennen?"

„Ik wil naar moeder,” fluistert Hanneke. „Moeder zit nog in de tram!”

„En als je nu onder een auto komt? Zou moeder het prettig vinden als jij een arm of een been breekt?”

Nee, Hanneke denkt van niet. Maar ze houdt vol dat ze naar

moeder wil. De tranen stromen opnieuw. Want hoe moet ze bij moeder komen?

„Luister eens,” zegt de agent. „Ik denk dat moeder wel gezien heeft wat er gebeurd is. In elk geval merkt ze dat jij niet meer in de tram bent. Dan stapt ze natuurlijk bij de volgende halte uit, en komt hierheen lopen. Wij wandelen vast die kant op, en dan komen we elkaar onderweg tegen. Zullen we dat doen?”

„Jijja, meneer,” snikt Hanneke. En als ze weer neergezet is, legt ze een bevend handje in de grote hand van de agent.

„Zo, nu gaan we op de stoep lopen. Op straat is het veel te druk. En dan moet jij kijken of je moeder ziet. Ik ken haar niet. Stel je voor dat we haar voorbijlopen. Kijk maar naar die kant, daar zal moeder wel aankomen.”

De agent loopt met lange passen. Hanneke moet soms een eindje draven om hem bij te houden. Maar 't gaat haar nog niet hard genoeg. Ze zou wel de hele tijd willen hollen. Want als moeder niet uitgestapt is bij de volgende halte, wat dan?

Ze lopen langs twee jurkenwinkels. Hanneke ziet het niet eens. Haar ogen vliegen van de ene kant van de straat naar de andere. Als moeder 't nu niet gemerkt heeft . . . Dan roept ze straks: „Hanneke, uitstappen!” En dan begrijpt ze er niets van. Die mevrouw daar in de verte, is dat nu moeder of niet? O nee, ze heeft alleen maar net zo'n kort jasje. Maar aan de overkant, dáár, dat is moeder wèl!

Voor de tweede keer wil Hanneke zonder uitkijken de straat oprennen. Maar de agent heeft erop gerekend. Hij laat de kleine hand in de zijne niet los. Ze rukt en trekt. Ze slaat met haar vrije hand zo maar op de arm van de agent. En die neemt haar, zonder iets te zeggen, onder de arm. En zo, met zwaaiende armen en trappelende benen komt ze bij moeder. Snikkend klemt ze zich aan haar vast.

„Stil maar,” sust moeder, „'t is nu toch weer goed!”

En tegen de agent zegt ze: „Ik ben u heel erg dankbaar. Ik zag

hoe het gebeurde. Als u Hanneke niet tegengehouden had, was er misschien een erg ongeluk gebeurd."

De agent glimlacht. „Daar zijn wij voor, mevrouw. Alleen mag u die kleine kraai wel goed vasthouden, anders is ze zo weer weg. Ze was mij ook haast ontglipt."

Moeder kijkt naar haar kleine meisje dat zich nog steeds dicht tegen haar aan drukt. „O nee," verzekert ze de agent, „Hanneke zal heus wel bij me blijven. Als het kon, kroop ze in de tas!"

De agent tikt beleefd tegen z'n pet en wandelt weer verder. Hij let goed op of er nog meer kinderen zijn die domme dingen doen. Hanneke huilt nog steeds. „Ik wil naar huis!" jammert ze. „Laten we toch naar huis gaan!" Ze verlangt naar de stille lanen van hun eigen dorp. Naar de veiligheid van hun huis. Naar vader en Dikkie.

Moeder legt haar arm om de schokkende schouder. „Kom maar," zegt ze rustig. „Ik heb dichtbij een theeschenkerij gezien. Er staan stoelen buiten, onder leuke tuinparasols. Daar gaan we een kopje thee drinken."

„Gaan we dan . . . niet naar huis," snikt Hanneke.

„We gaan óók naar huis. Maar eerst een poosje uitrusten. We zijn allebei erg geschrokken. Je zult eens zien hoe goed een kopje thee helpt. Of heb jij liever limonade?"

Hanneke knikt. Haar mond is droog. Limonade zal heerlijk zijn. Nu moeder zo rustig naast haar loopt en zo gewoon praat, verdwijnt langzaam Hannekes angst. Nu en dan komt er nog een kort snikje, en ze laat moeder geen moment los. Maar ze kijkt toch alweer met belangstelling om zich heen. En als ze even later in de theetuin zitten, deftig onder een parasol, en 't verkeer niet meer zo dicht langs hen raast, komt ze helemaal tot rust. Een meneer in het zwart vraagt wat moeder blijft.

„Een kopje thee graag, en limonade," bestelt moeder.

„Prik," zegt Hanneke er vlug bij.

„Zal ik eens kijken of ik voor jou een rietje heb?"

„Alstublieft meneer!”

Genietend zuigt Hanneke even later limonade naar binnen. Fijn is het. Haar hele mond wordt er fris van.

„Weet jij hoe je heet?” vraagt moeder na een poosje.

Hanneke kijkt moeder verwonderd aan. Natuurlijk weet ze dat.

„Hanneke van Klinken?”

„En weet je ook waar je woont?”

Ja, dat ook. „Prins Mauritslaan 4”.

„Kijk, als er nu ooit weer zo iets gebeurt, en we kunnen elkaar niet terugvinden, dan zeg je tegen een agent hoe je heet, en waar je woont. En dan zorgt hij wel dat je weer thuiskomt. Dat je even alleen moest blijven, was helemaal niet zo erg. Dat je zonder uit te kijken de straat oprende, dat was wel erg. Je kon toch wel begrijpen dat je gevaarlijk deed!”

„Ik was zo bang,” fluistert Hanneke. „Ik durfde niet alleen te blijven.”

„Als je bang bent, en alleen, dan moet je bidden. Je hoeft niet eens je ogen dicht te doen en je handen samen. Stil in je zelf mag je zeggen: Here Jezus, ik ben zo bang, wilt U me helpen? Dan moet je echter niet denken dat er altijd direct iemand komt, die je naar huis brengt. Maar de Here luistert naar je; al is het nog zo druk op straat, Hij hoort je altijd. En Hij maakt dat je niet bang meer bent.”

Ja, dat is waar. Net als de discipelen in het schip toen het stormde. Die waren ook niet bang meer toen ze van hun angst aan de Here Jezus verteld hadden.

Met pruttelende geluidjes zuigt Hanneke het laatste restje uit haar glas. Hè, wat is dat lekker! Ze is weer helemaal blij, omdat ze met moeder uit is.

„Wat gaan we nu doen?” vraagt moeder. „Jij mag kiezen. Nog een eindje verder lopen en een jurk kopen of met de tram naar huis. Maar ik ga volgende week niet wéér naar de stad, hoor!”

Hanneke hoeft niet lang na te denken. Ze springt al van haar stoel. „Een jurk kopen, alstublieft,” zegt ze.

„Goed, ik weet wel de winkel waar we zijn moeten. Als jij nu kijkt of je een speelgoedwinkel ziet, gaan we daar iets voor Dikkie kopen. Weet jij iets wat hij graag hebben wil?”

„Een waterpistool!” roept Hanneke. „Dat is toch zo leuk! Bertje Hofland heeft er ook een. En ver dat je ermee schieten kunt.”

„Dank je wel!” lacht moeder. „Dan is na een poosje Dikkies kamer in een zwembad veranderd. En zwemmen mag niet als je mazelen hebt. We moeten iets uitzoeken waar Dikkie vaak mee spelen kan en dat toch geen wild spelletje is.”

't Is al laat als ze beladen met pakjes thuiskomen. Hanneke is haar avontuur bijna vergeten. Maar op de terugweg heeft ze in de tram voor alle zekerheid op moeders schoot gezeten.

„'k Heb zulke prachtige kleren gekregen!” vertelt ze opgetogen.

„Mag ik ze aantrekken, dan kan vader ze zien.” Ongeduldig rukt ze aan de knoopjes van haar jurk.

„Neem alles maar mee naar boven,” zegt moeder. „En dan kom je als een keurige dame weer beneden. Is Dikkie zoet geweest?”

„Ja hoor, hij heeft wel twee uur geslapen. En toen moest ik vertellen van de knechten van de Here Jezus, die in een boot waren. 't Duurde een hele poos voor ik begreep welk verhaal hij bedoelde.”

Vader schenkt een kopje thee in. Nog vóór moeder het leeg heeft, is Hanneke alweer beneden. Ze heeft een rood rokje aan, een wit bloesje en een blauwe blazer.

„Sjonge,” zegt vader, „je lijkt de Nederlandse vlag wel! Als de koning in jarig is, steek ik jou uit het raam.”

„Ik heb vier dingen gekregen, er hoorde ook een petticoat bij!”

„'t Is maar raar verdeeld,” vindt vader. „Jij vier dingen, en ik niks. Ik wil ook een petticoat!”

Hanneke schatert. „Dat is niet eens voor meneren. Dan lachen alle mensen u uit. Vindt u me niet mooi?”

„Kind, je bent zó deftig! Als ik je tegengekomen was, zou ik je niet eens herkend hebben.”

„We hebben voor Dikkie een legpuzzel gekocht,” gaat Hanneke verder. „Zal ik 'm even brengen? Dan kan hij ook m'n nieuwe kleren zien.”

„Dat is goed. Dan kun je wel een poosje bij Dikkie blijven. Zeg maar dat moeder zo komt. Eerst eventjes uitrusten, 't Valt niet mee om je dochter in het nieuw te steken!”

Hanneke gaat naar boven. Zij is helemaal niet moe.

Moeder vertelt wat er onderweg gebeurd is. En als ze gaan eten, dankt vader de Here, die Hanneke bewaard heeft.

4. Naar de grote school

't Is zondagavond. Nog één nachtje slapen, dan gaat Hanneke naar school. Voor het allereerst, want ze is nooit op de kleuterschool geweest. Ze gaat ineens naar de grote school. 's Winters is Hanneke vaak ziek. Als ze maar even in de koude wind gelopen heeft, doet haar keel pijn. Dan heeft ze meestal een paar dagen koorts. De dokter vond het beter dat ze niet naar de kleuterschool ging. Maar naar de grote school móét je wel! Je moeder kan niet zeggen: blijf vandaag maar thuis, want het waait zo hard!

De laatste tijd gaat het goed. Hanneke heeft soms wel een wit gezichtje, en ze eet weinig, maar ziek is ze niet. Gelukkig niet. Want ze wil vreselijk graag naar school.

Op de stoel voor haar bed liggen de nieuwe kleren: het rokje, het bloesje en de petticoat. Beneden, aan de kinderkapstok, hangt de blauwe blazer.

Als 't nu maar niet te moeilijk is op school. De verhalen uit de Bijbel kent ze wel. Die hoort ze iedere dag. 's Middags leest moeder voor en 's avonds vader. Van David en Samuël. Van Daniël in de kuil met leeuwen. En van al de wonderen, die de Here Jezus gedaan heeft . . . Dat kun je makkelijk onthouden. Dat is zó prachtig. Maar sommen maken . . . Als ze 't maar niet vergeet. Boodschappen doen vergeet ze ook wel eens als ze hier of daar staat te dromen. En sommen moet je natuurlijk goed onthouden. Tot tien kan ze 't wel. Daar neem je gewoon je vingers bij. Twee en twee, dat is vier. Vijf en drie is acht. Maar vijf en

zeven . . . Zoveel vingers heeft ze niet. 's Kijken, zes . . . zeven . . . acht . . . Nee, wacht, ze raakt in de war. Nog eens beginnen. Dan roept ze een beetje benauwd: „Moeder, hoeveel is vijf en zeven?”

„Ik kom zo!” roept moeder, „even Dikkie toedekken.”

Vader, die juist boven was, steekt z'n hoofd om de deur. „Wat hoor ik hier voor lawaai? Waarom slaap jij nog niet?”

„'k Lig net in bed. Moeder komt nog. Hoeveel is vijf en zeven?”

„Vijf en zeven boterhammen, bedoel je? Dat is meer dan jij eet, hoor!”

„Nee, echt, vader, als ik het nu morgen op school niet weet!”

„Als je het wèl weet, zegt de juffrouw: ga jij maar weer naar huis. Zulke knappe kinderen kunnen wij niet gebruiken. Je gaat toch naar school om te léren!”

Even is het stil. Vader begrijpt wel dat z'n meisje er een beetje tegenop ziet om naar school te gaan, hoe fijn ze het ook vindt. Als je helemaal niet weet hoe het daar is . . .

„De juffrouw weet best dat jullie nog niets kunnen,” zegt hij troostend. „Niet lezen en niet schrijven en geen sommen maken. De een kan misschien een beetje tellen, en de ander z'n eigen naam schrijven, maar dat is dan ook alles. De rest gaat ze jullie leren. En het geeft niet als je niet dadelijk begrijpt wat ze zegt. Je hoeft heus niet de beste van de klas te zijn. Doe jij je best maar, dan zijn we allemaal tevreden.”

Moeder komt binnen. „Ik moet ook nog even praten met m'n dochter,” zegt ze. „Je bent nu groot, je gaat naar school. En je bent ook flink. Vader heeft op Dikkie gepast toen wij naar de stad moesten. Morgen moet hij naar kantoor. Dikkie mag niet alleen blijven. En dus kan ik je niet naar school brengen!”

Met een ruk komt Hanneke overeind. Ze krijgt een kleur, en er is schrik in haar ogen.

„Moet ik alleen?”

„Nee hoor, Marian komt je halen.”

Hannekes gezicht betreft. „Ik vind Marian niks aardig.”

Moeder stopt de deken in. „Zorg jij maar dat Marian jou wel aardig vindt. Ze heeft het thuis niet prettig. Haar vader is op zee, en haar moeder gaat bij andere mensen naaien, omdat ze geen geld genoeg heeft. Dat is niet gezellig voor Marian. Ze vindt het vast fijn als jij haar vriendinnetje bent.”

„Ze plaagt altijd,” mokt Hanneke. „Ik wil veel liever dat u meegaat.”

„Dat weet ik wel, vrouwtje. Als Dikkie niet ziek was, brachten we je samen weg. Maar 't gaat niet altijd zoals wij graag willen. En dan moet je toch tevreden zijn. Welterusten, slaap lekker. Denk maar aan de mooie dingen die je gekregen hebt, dan ben je vanzelf weer blij.”

„Altijd blij kijken en altijd zingen,” zegt vader als hij in de deur-opening staat, „dan ben je vaders zangvogeltje.”

„Ik ben ook een zangvogeltje!” gilt Dikkie.

Vader kijkt bij hem ook even om de hoek. „Jij bent m'n dikke, bruine beer! Daag!”

„Een rode beer,” lacht moeder, „een rode mazelen-beer!”

Hanneke ligt nog een poosje voor zich uit te kijken. 't Is fijn om naar school te gaan. Maar een heel klein beetje wou ze toch dat het niet hoefde.

De volgende morgen is Hanneke al vroeg wakker. Natuurlijk! Als je voor het eerst naar school gaat! Ze hoort dat moeder beneden is. Vlug glipt ze uit bed. Ze wast zich en trekt de mooie kleren aan. Eerst de petticoat, dan het bloesje en de rok. 't Stijve rokje staat prachtig wijd-uit. De kleine ijdeltuit bekijkt zich vol trots in moeders grote spiegel. Zo, nu is ze helemaal klaar. Alleen de paardestaart nog. Dat kan ze niet zo goed zelf.

Moeder komt boven. „Alsjeblieft, de jongedame is al klaar. Jij zult vast niet te laat komen. 'k Heb nog een nieuwe, rode strik. Dan ben je helemaal netjes.”

't Is nog vroeg als Marian belt.

„k Vind het fijn dat je Hanneke komt halen,” zegt moeder vriendelijk. „'t Is niet zo prettig als ze alleen moet.”

„Ik ga altijd alleen,” zegt Marian, „niks erg.”

„Nee, maar jij bent al een hele poos op school. Als je voor het eerst gaat, is het veel leuker om samen te gaan. Kijk eens, allebei een dikke toffee. Daag! Zul je goed uitkijken, droomstertje? Bij Marian blijven, hoor!”

Moeder loopt mee tot het hekje. Hanneke is gelukkig niet verdrietig omdat moeder niet mee kan. Ze zwaait. En ze huppelt vrolijk naast Marian op de stoep.

„Ik weet best waar het is,” zegt ze. „Als we 's zondags gaan wandelen, zijn we er wel eens langs gelopen. Niet zo vaak, want Dikkie wil altijd naar de eendenvijver. Is de eerste klas beneden of boven? En mag je springen op het speelplein? Dan neem ik m'n springtouw mee . . .”

Ze vraagt maar, en ze luistert nauwelijks naar de antwoorden.

„Ik heb bijna alles nieuw,” ratelt ze verder. „Kijk maar! Vader zegt dat ik net de Nederlandse vlag ben, rood-wit-blauw. De knopen aan mijn blazer lijken wel zilver, vind jij ook niet?”

Marian zegt niet veel. Een beetje jaloers kijkt ze van het kleine dametje naast haar naar haar eigen jurk. Die is eerst van Els geweest, en toen van Ria. Daarna heeft zij 'm gekregen. Je kunt zien dat ie al vaak gewassen is! 't Is helemaal niet leuk als je haast nooit iets nieuws krijgt. Haar vest heeft ze in de tas gedaan. Dat is nòg ouder.

Hanneke weet dat niet. Opgewekt vertelt ze: „Ik heb ook een petticoat! Wil je 'm eens zien? Er zit een echt kantje aan. Kijk maar!”

Voorzichtig tilt ze het rode rokje een eindje op.

Marian wordt boos. „Kind, schep toch niet zo op,” valt ze uit. „Loop liever een beetje door. Als je te laat komt, moet je in de hoek staan!”

Verschrikt laat Hanneke haar rokje vallen. Haar gedachten zijn opeens weer bij de school. De school, waar ze naar verlangt en tegelijk tegenop ziet. „Is de juffrouw streng?” vraagt ze een beetje benauwd.

Marian is nog steeds boos. En dan doet ze iets wat helemaal niet aardig is. Ze gaat Hanneke bang maken. Ze zegt: „De juffrouw van de eerste klas is de strengste van allemaal. Je mag niks. Als je éventjes praat, schrijft ze je al op het bord. En als je een vlekje maakt, moet je schoolblijven!”

Hanneke blijft midden op de stoep staan. Haar hartje bonst en haar ogen staan groot en angstig in een wit gezicht. Ze moet opeens denken aan vijf en zeven. Ze weet nòg niet hoeveel het is. Je kunt best zorgen dat je niet praat, en dat je geen vlekken maakt. Maar je sommen . . . „Als je je sommen niet kent, wat dan?” vraagt ze met trillende lippen. Vader heeft gezegd dat het niet geeft. Maar Marian weet het toch beter, die is op school! Even aarzelt Marian. Dat kind kijkt zó bang. Maar dan ziet ze weer het keurige figuurtje, en haar eigen, verschoten jurk, en onverschillig zegt ze: „Als je je sommen niet kent, krijg je klappen!”

Wat er nu gebeurt, had Marian niet verwacht. Hanneke barst niet in tranen uit. Ze vraagt niet of het heus waar is. Ze draait zich om en begint met een vaart naar huis terug te draven.

Dat heeft Marian niet bedoeld.

„Hanneke!” roept ze, „Hanneke, 't was maar een grapje!”

Hanneke hoort het niet. Ze holt door, naar huis, naar moeder. Ze stuift achterom en ze trekt met een ruk de keukendeur open.

Moeder is aan het vaatwassen. Ze schrikt zo erg, dat ze de kwast laat vallen, zodat het water hoog opspat.

„Kind, wat is er? Ben je iets vergeten?”

„Ik ga niet naar school,” gilt Hanneke. „De juffrouw sláát!”

Moeder trekt Hanneke tegen zich aan. „Nu moet ik toch heus

een beetje lachen," zegt ze. „Hoe kom je erbij? Je kunt gerust naar school gaan. De juffrouw slaat nooit!”
„Wel waar," snikt Hanneke. „Marian heeft het zelf gezegd. Laat me toch thuis blijven! Laat me toch alstublieft thuis blijven!”
Moeder denkt even na. Door het keukenraam ziet ze mevrouw

Hofland de was ophangen. „Luister eens," zegt ze. „Marian heeft het gezegd om te plagen. Ik weet zeker dat het niet waar is. We gaan samen naar school, op de fiets. Als het waar is dat de juffrouw slaat, mag je weer mee naar huis. Hier, drink een beetje water en was je toet. Dan vraag ik of mevrouw Hofland even bij Dikkie wil blijven.”

Het is bijna negen uur als moeder en Hanneke bij de schooldeur komen. Gelukkig nog op tijd. De kinderen van de eerste klas zijn al binnen. Ze lopen door de lange gang. In de deuropening staat de juffrouw. Ze kijkt of er nog meer kinderen komen. Hanneke gluurt naar haar, langs moeder heen. De juffrouw lijkt wel een meisje. Ze heeft een wit bloesje, en een rode rok, haast net als Hanneke. Om haar korte krullen draagt ze een wit lint. En haar grijze ogen kijken heel vriendelijk.

„Gelukkig dat je er bent,” zegt ze tegen Hanneke. „Ik kwam één kind tekort. En dan kan ik niet beginnen. Zal ik eens raden hoe je heet? In mijn schrift staat: Johanna van Klinken. Ik denk dat moeder je Joke noemt, of Jopie. Heb ik het goed?”

Hanneke zegt niets. Ze gluurt maar.

„We noemen haar Hanneke,” vertelt moeder.

„Je kunt toch wel praten, hè?” vraagt de juffrouw. „Straks gaan we zingen, en dan moet je meedoen, hoor!”

„Ze is een beetje bang,” zegt moeder. „Een dom meisje heeft haar wijsgemaakt dat de kinderen op school geslagen worden.” De juffrouw lacht. Het is een zonnig, vrolijk lachje. Ze hurkt neer. Nu zijn haar lieve ogen vlak bij Hannekes gezicht. Haar stem klinkt zacht.

„Als ik nu eerlijk zeg, dat ik nóóit een kind sla, zelfs niet een jongen die vreselijk ondeugend is, geloof je me dan?”

Hanneke voelt haar bangheid verdwijnen. Voor deze juffrouw hoeft ze geen angst te hebben. Toch vraagt ze met een bedeesd stemmetje: „En als je je sommen niet kent?”

Weer klinkt het vrolijk lachje. „Daar kun je toch niets aan doen? Als je iets niet begrijpt, vertel ik het nòg een keer, en als het nodig is, nòg eens. Maar slaan, nee hoor! Ik houd veel te veel van m'n kindertjes. Natuurlijk moet ik wel eens straf geven, een klein poosje schoolblijven of zoiets. Alleen als je erg vervelend bent. Was jij van plan om vervelend te zijn?”

Hanneke schudt heftig haar hoofd.

„Fijn,” zegt de juffrouw, „dan kan het alleen maar prettig worden, voor jou en voor mij. Kijk eens, hier mag je die mooie blazer ophangen. Bij dit nummer. Dat is een tien. Dit is voortaan jouw plaatsje, dan weet je altijd waar je jas hangt. Makkelijk om te onthouden, hè? En als je 't een keer vergeet, is het nog niet erg. En kom nu eens mee in de klas. 'k Heb zo'n mooi plaatsje voor je. Hier, op de tweede bank, naast Corrie. Twee jongedames met een paardestaart, een bruine en een blonde. Van alle kinderen zit jij het dichtst bij de deur. Als er geklopt wordt, mag jij opendoen. Zou dat kunnen?”

Verheugd knikt Hanneke. „Ja juffrouw!”

„Mooi, dan gaan we nu beginnen.”

Hannekes ogen volgen de juffrouw. Ze heeft helemaal niet gemerkt dat moeder weer naar huis gegaan is, naar Dikkie. Je kunt wel zien dat de juffrouw niet streng is. Een jongen zit boven op de bank en die krijgt niet eens straf. Ze zucht van verlichting. En als ze gaan zingen, een versje dat ze kent, zingt ze opgetogen mee. 't Is fijn op school, 't is tòch fijn!

In het speelkwartier, als ze allemaal door elkaar draven en schreeuwen, komt de juffrouw naast Hanneke lopen. „Vertel me eens, hoe kwam je er eigenlijk aan dat de kinderen op school geslagen worden?”

„Dat zei Marian toen we samen naar school gingen. Ik moest met haar mee. Mijn broertje is ziek en daarom kon moeder niet weg. En toen zei Marian dat de juffrouw van de eerste klas heel streng was, en dat je klappen kreeg als je je sommen niet kende.”

„Zei ze dat zo maar of hadden jullie ruzie?”

Hanneke denkt even na. „Zo maar,” zegt ze. „Ik liet mijn petticoat zien en toen zei ze dat ik niet zo moest opscheppen, en dat ik moest doorlopen, want dat je straf kreeg als je te laat kwam, en ook dat je geslagen werd. Nou, en dat was echt gemeen van haar.”

De juffrouw kijkt peinzend voor zich uit. „’t Is niet mooi van Marian,” zegt ze. „Maar ik kan het toch wel een klein beetje begrijpen. Marian moet altijd de kleren van haar zusjes afdragen. Haar moeder heeft geen geld om voor allemaal nieuwe jurken te kopen. En als een ander dan zegt: kijk eens naar m’n nieuwe kleren, dan is dat helemaal niet leuk. Jij ziet er keurig uit, en daar mag je best blij mee zijn. Maar je moet er niet te veel over praten. En zeker niet opscheppen. Kijk, daar gaat Geurt. Die moet van z’n vader op klompen naar school. Daar heeft hij een hekel aan. En het zou helemaal niet leuk zijn als jij tegen hem zei: wil je mijn rode sandalen eens zien, ze zijn pas nieuw. Dat is net zo iets. Begrijp je het een beetje?”

„Ja juffrouw,” zegt Hanneke. „Maar Marian plaagt altijd. En ik ga niet meer met haar mee.”

„Dat hoeft ook niet. Ik weet iets veel beters. In de tweede klas zit een nieuwe jongen. Hij is hier pas komen wonen en hij weet de weg nog niet zo goed. En . . . hij woont één straat verder dan jij. Zullen we hem gaan opzoeken? Hij heet Wouter.”

Ze vinden Wouter tegen een boom geleund, midden op het plein. Een beetje onwennig kijkt hij rond. Hij kent nog niemand. Glimlachend zet de juffrouw Hanneke naast hem, een blond meisje, naast een donkere jongen.

„Dit is Hanneke,” zegt ze. „Jullie kunnen straks samen naar huis. Jij moet op Hanneke passen en Hanneke vertelt wat de kortste weg is.”

Wouters gezicht klaart er helemaal van op. Hij vindt het best leuk om met Hanneke mee te gaan. En Hanneke vindt het fijn dat ze zo’n grote jongen de weg moet wijzen. Als Marian haar plagen wil, zal Wouter haar wel helpen. En Marian kijkt ze nooit meer aan, nóóit meer! Akelig kind dat ze is!

De juffrouw gaat Marian zoeken. Akelige kinderen hebben ook liefde nodig!

De morgen vliegt voorbij. Om twaalf uur rent Hanneke tussen de andere kinderen naar buiten. Bij het hek vindt ze . . . vader!

„k Heb heel hard gewerkt,” zegt hij, „en toen was ik een beetje eerder klaar. Ga maar achter op de fiets zitten.”

Hanneke schudt haar hoofd. „Ik moet nog op Wouter wachten. Dat heb ik beloofd. Hij weet de weg nog niet zo goed.”

„Dan wachten we samen. Wat je beloofd hebt, moet je altijd doen.”

Even later gaan ze naar huis. Vader loopt naast de fiets. Hanneke zit op de stang en Wouter op de bagagedrager. Hannekes mond staat geen ogenblik stil. „Vader, de juffrouw heeft van Abraham verteld, en we hebben „De Heer is mijn Herder” gezongen, en ik moet een inktlap hebben, want we gaan morgen al met inkt schrijven . . .”

Moeder staat voor het raam. Als ze Hannekes stralende gezichtje ziet, weet ze al genoeg. Hanneke is niet bang meer om naar school te gaan. O nee, ze vindt het heerlijk!

5. Wat vreselijk jammer

Trouw komt Wouter iedere dag Hanneke halen. Eerst belde hij aan en wachtte tot de deur opengedaan werd. Maar al gauw weet hij de weg achterom en stapt als een goede bekende de keuken door. Meestal zit Hanneke nog aan tafel.

„Ze eet acht boterhammen,” plaagt vader, „en dat gaat niet zo vlug.”

Hanneke lacht dan flauwtjes en propt met moeite haar ene sneetje naar binnen. Van de beker melk griezelt ze. 't Liefst zou ze wegglippen zonder eten of drinken. Maar daar geeft moeder haar geen kans voor. „Als je niet eet, blijf je maar thuis,” zegt ze. Dan slikt Hanneke weer dapper. Ze gaat veel te graag naar school. De juffrouw kan prachtig vertellen. En tekenen! Als ze een schip op het bord getekend heeft, is het net of het echt vaart. Soms doen ze gymnastiek op het speelplein. En soms gaan ze wandelen met de hele klas. Hanneke vindt het heerlijk op school. De Bijbelse verhalen weet zij het best van allemaal. En als ze taal hebben, schrijft ze de letters keurig naast elkaar, met inkt nog wel. En ze maakt geen enkel vlekje. Alleen rekenen . . . dat valt niet mee. Als Corrie al lang het antwoord heeft opgeschreven, zit zij soms nog stilletjes met haar vingers onder de bank te tellen. Maar ze is nooit bang dat ze klappen zal krijgen, of in de hoek moet staan.

Soms komt Wouter met de step. Dan mag Hanneke voorop staan. Alleen als het mooi weer is. Anders vangt ze te veel kou.

Met een vaart suizen ze over de gladde stoep, het blonde meisje en de donkere jongen. Ze weten niet dat Marian hen jaloers nakiijkt, en zo graag ook eens zou willen. Ze bemoeien zich niet met Marian. Als Hanneke eens een enkele keer langs haar heenloopt, steekt ze haar tong uit. Ze kan niet vergeten dat Marian haar zo erg bang gemaakt heeft. Ze kan het ook niet vergeven. Ze is voor altijd boos.

Oktober heeft veel mooie dagen. November komt met gure winden en hagelbuien. Hanneke mag nu niet meer op de step. Moeder staat haar soms bezorgd na te kijken. In plaats van het rode rokje draagt Hanneke een warme trainingsbroek. En in plaats van de blauwe blazer een dikke, wollen jopper. Ze heeft een das om, en haar paardestaart zit bijna helemaal verstopt in een muts. Zo kan ze haast geen kou vatten. En toch gebeurt het soms dat 's avonds haar wangen koortsig gloeien en haar keel pijnlijk dik is. Moeder merkt het direkt, want dan praat Hanneke net of ze een aardappel een klein eindje heeft ingeslikt. Meestal moet ze een paar dagen in bed blijven. Of op de divan, bij de warme kachel. Dan vraagt ze niet: laat me toch thuis blijven. Telkens weer dringt ze aan: laat me toch alstublieft naar school gaan. Het is zó fijn op school, ze wil niets missen.

Nu is het bijna december. En nu doet ze extra haar best om niet verkouden te worden. Trouw slikt ze iedere avond haar lepel levertraan. En ze rent nooit zonder jopper het speelplein op zoals andere kinderen doen zonder er last van te krijgen. Want . . . over vijf dagen is Hanneke jarig. Nog vijf nachties slapen . . . Van vader en moeder krijgt ze natuurlijk iets moois, en van Dikkie . . . Dat is fijn! 's Middags mogen de kinderen komen. Dat is ook fijn. Ze boft dat ze op zaterdag jarig is. Ze vraagt Wouter, en Corrie, en Joke Hofland. En de twee meisjes die op school achter haar zitten . . . 't Wordt een heerlijke middag, vast! Vader is ook thuis, en die weet altijd zulke leuke spelletjes! En moeder

bakt cake, en zandtaartjes . . . Maar jarig zijn op schóól, dat is het allerfijnst. De juffrouw tekent een vlag op het bord. En de kinderen zingen: „Er is er een jarig, hoera, hoera, dat kun je wel zien dat is zij.”

Nou, en dan mag je trakteren. En je mag de klassen rondgaan om de meesters iets lekkers te geven. Corrie is ook jarig geweest. Ze heeft wel tien plaatjes gekregen.

Hanneke is vol van die fijne dag die komen gaat. Ze kan haast nergens anders over praten.

„Wouter is iets voor me aan het maken,” vertelt ze aan vader.

„Hij heeft niet gezegd wat het is.”

„Wouter mag wel een vriendje meebrengen,” vindt vader.

„Anders is hij zo alleen tussen al die dames.”

„U bent er toch ook, en Dikkie . . .”

„Heb je Marian al gevraagd?”

Hannekes blijge gezichtje wordt donker. „Ik vraag Marian niet,” zegt ze stug. „’k Vind het helemaal niet leuk als ze komt. Bah nee!” Ze steekt haar tong uit.

„Misschien vindt Marian het wel leuk.”

„Maar ’t is toch mijn verjaardag!” roept Hanneke uit. „En zij maakt altijd ruzie!”

„Zij? Of jullie samen?”

„Zij begint! Toen ik voor ’t eerst naar school ging, zei ze ook dat de juffrouw sloeg, alleen om mij bang te maken.”

„’t Is erg jammer dat je dat zo lang onthouden hebt,” zei vader.

„Weet je waar ik zo blij om ben? Als wij bidden, zegt de Here nooit: die Hanneke is drie dagen geleden zo stout geweest, daar luister ik niet naar. De Here luistert altijd! Omdat Hij ons liefheeft. Wij moeten ook liefhebben. Eerst de Here. En dan alle mensen. ’t Is niet moeilijk om van je moeder te houden. Of van een lieve juffrouw op school. Maar alle mensen, daar hoort Marian ook bij. En liefhebben is niet: je tong uitsteken. Dat is heel iets anders.”

Hanneke denkt even na. „Ik kan toch niet tegen Marian zeggen dat ik van haar houd als 't helemaal niet waar is?”

„Nee, dat hoeft ook niet. Je kunt vriendelijk tegen haar wezen. Vraag eens of ze een middag hier komt spelen. Dan doe je haar een plezier, en dat is óók liefhebben.”

„Misschien wil ze niet eens,” werpt Hanneke tegen.

„Ik denk het toch wel. Marian heeft thuis niet zoveel. Houd in elk geval dat rode lapje binnen. Daar heeft niemand iets aan.”

Hanneke zucht. Iemand op je verjaardag vragen als je het veel liever niet doet, dat is moeilijk. „Moet het?” vraagt ze.

„Nee,” zegt vader, „het móét niet. Maar als je iets voor een ander doet, heb je later nooit spijt. Het maakt je gelukkig. Denk er nog maar eens over.”

Het tuinhokje piept. Wouter loopt langs het zijraam.

Diep in gedachten gaat Hanneke naar de keuken. Zoals vader het zegt . . . Een zacht stemmetje in haar waarschuwt dat vader gelijk heeft. Marian vragen is het beste, het mooiste. Maar als ze eraan denkt hoe vreselijk bang ze geweest is, die eerste dag op school, dan heeft ze er toch geen zin in. Ze wéét het niet.

Maar . . . ze hóéft het ook niet te weten. Want alles gaat anders dan Hanneke gedacht heeft.

„Ik moet een boodschap doen bij mijn tante,” zegt Wouter, „ga je mee?”

„Ja, even vragen.”

't Mag! Warm ingepakt stapt ze naast Wouter de deur uit. Ze hebben de wind in de rug, 't gaat haast vanzelf.

„'k Moet een boek wegbrengen,” zegt Wouter. „Misschien mogen we wel naar de televisie kijken bij mijn tante. Mag jij wel een poosje wegblijven?”

„Best hoor. We eten toch pas om zes uur. Heb je 't al af wat je voor mijn verjaardag aan 't maken bent?”

„Bijna, ik moet er alleen nog iets voor kopen. Dat moet er opgeplakt.”

„Ik ben zo benieuwd wat het is,” zucht Hanneke.

Wouter vertelt het niet. Natuurlijk niet.

„Als jij iemand niet aardig vond, zou je 'm dan op je verjaardag vragen?”

Wouter haalt z'n schouders op. „Ik ben in de grote vakantie jarig, en dan zijn we meestal niet thuis. Dus dan hoef ik ook niemand te vragen.”

Verschrikt kijkt Hanneke hem aan. „Dan kun je niet feestvieren, en niet trakteren op school! Vind je dat niet erg?”

„Nee hoor! Verleden jaar waren we bij oma en opa. Toen zijn we naar de dierentuin geweest. En opa had zelf een taart gebakken, want hij is banketbakker geweest. 't Was een fijne verjaardag, net zo fijn als op school.”

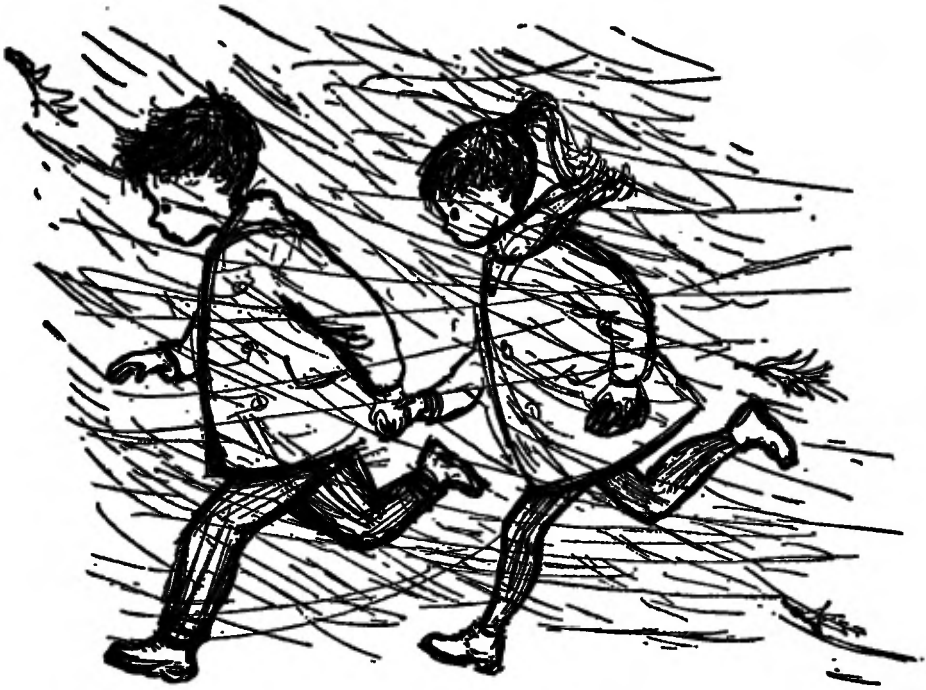
Maar dat kan Hanneke niet geloven. Ze is blij dat zij niet in de vakantie jarig is.

„'k Hoop maar dat tante thuis is,” zegt Wouter. „Een paar weken geleden ben ik ook naar de televisie wezen kijken. Leuk was het toen! 't Ging over een eekhoortje. Een meisje had het in het bos gevonden toen het nog heel klein was. Ze nam het mee naar huis, en gaf het melk uit een heel klein flesje, wel tien keer op een dag. En later liep het haar overal achterna. Ik zou ook best een eekhoortje willen hebben. Dan zocht ik beukenootjes voor 'm, en eikels. Ho, hier is het!”

Wouters tante is thuis.

„Alstublieft, het boek,” zegt Wouter. „Mogen we een poosje naar de televisie kijken?” Hij zet al een voet op de drempel.

Tante vindt het natuurlijk goed. Maar ze wijst naar boven. De lucht is vol met donkere, dreigende wolken. „Er is storm voorspeld, en hagel,” zegt ze „Gaan jullie maar naar huis voor de bui komt. Een andere keer mogen jullie de hele middag komen kijken. Hier, allebei een pepermunt. Vlug doorstappen, hoor!” Ze hebben nu de wind tegen. Fel blaast hij in hun gezicht en

met gebogen hoofd zwoegen ze verder. 't Wordt heel donker, net of de nacht al gaat komen. Tante dacht dat ze 't nog wel halen zouden, maar al gauw petsen dikke regendruppels tegen hun wangen.

„Hollen!” zegt Wouter. „Geef me een hand!”

En dan breekt de bui los. De regen stróómt naar beneden. Sneeuw jaagt er doorheen en hagelstenen springen hoog op van de straat. De wind giert en fluit. Hij rukt de muts van Hannekes hoofd en het lijkt of hij dwars door hun kleren blaast. De ijsskoude regen doet pijn aan hun gezicht en soms kunnen ze haast niet voor zich uitzien. Ze denken er niet aan dat het beter is om te schuilen tot het ergste voorbij is. Ze willen naar huis, waar het warm is en veilig.

Als Hanneke eindelijk in de keuken staat, is ze moe en koud en doornat.

Haastig kleedt moeder haar uit. Vijf minuten later ligt ze in een wollen deken gerold op de divan, een warme kruik aan haar voeten. Ze krijgt hete melk en een aspirientje.

En tóch is de volgende morgen de koorts er weer, en de aardappel in haar keel.

Hanneke snikt het uit. „Ik wil naar school!” roept ze, „ik wil naar school!”

Ze wil uit bed klimmen, maar moeder houdt haar tegen. „’t Kan niet, meiske, je zou erg ziek worden. Kijk eens naar buiten. ’t Is nat en guur. Zieke kinderen kunnen toch niet in de regen lopen?”

„Maar als ik jarig ben,” huilt Hanneke, „mag ik dan naar school als ik jarig ben?”

„Als de koorts weg is, anders niet!”

De dokter komt. Hij geeft een gorgeldrankje. Gorgelen is erg moeilijk. Maar Hanneke wil alles doen wat haar beter kan maken. En telkens vouwt ze onder de dekens haar handen. Telkens bidt ze of de Here wil maken dat ze gauw weer op mag. Ze gelooft vast dat het gebeuren zal. Want de Here geeft wat goed voor je is. Nou, en op je verjaardag naar school, dat is vast goed. Toen Dikkie mazelen had, toen moeder nog in de tram zat, en toen ze niet naar school durfde . . . ’t is altijd fijn geworden. En nu kan ’t alleen fijn worden als ze naar school mag. Ja, dat denkt Hanneke.

6. Hannekes verjaardag

't Is zaterdagmorgen. De bakker heeft gelijk gehad. Hij zei: „Het stormt nooit langer dan drie dagen achter elkaar!”

Nu waait het helemaal niet meer. 't Heeft een klein beetje gevoren. Een roze gloed aan de lucht vertelt dat straks de zon zal schijnen. Hanneke ziet het meteen als ze wakker wordt. Ze slikt om te voelen of haar keel nog dik is. 't Doet haast geen pijn meer. Ze mag vast wel naar school. Als moeder nu maar lekkers gekocht heeft om te trakteren!

De deur gaat open. Achter elkaar komen ze binnen: moeder, vader en Dikkie. Ze hebben alle drie een pakje.

„Wel gefeliciteerd, lieverd,” zegt moeder.

„Van mij ook,” zegt vader. „Wat krijg ik toch een grote dochter.”

„Gefeliciteerd!” gilt Dikkie. „Je moet mijn pakje het eerst openmaken. Er zitten . . .

Moeder legt vlug haar hand op zijn mond. „Ssst, niet verklappen. Dan is het geen verrassing meer.”

Als Hanneke touwtjes en papier van de pakjes haalt, vergeet ze even de school. Dikkie heeft zoveel papier om z'n cadeautje gedaan, 't lijkt wel of er niets overblijft.

Hij staat er met z'n neus bovenop. Hij kan 't gewoon niet meer uithouden. „'t Zijn kralen! Ik heb ze zelf gekocht! Uit m'n spaarpot!”

Van moeder krijgt ze een snoezig tasje, rood, met een wit konijntje erop. En van vader een prachtige schooltas.

„Dank u, dank u wel!” zegt ze verrukt.

Dikkie doet de schooltas open. „Daar moet je boeken en schriften indoen,” schettert hij, „als je niet meer ziek bent.”

Met een ruk gaat Hannekes hoofd omhoog. Vol verwachting kijkt ze naar vader en moeder. „Mag ik naar school?”

’t Blijft even stil.

Hanneke voelt een bange vrees in zich opkomen. Ze schuift de cadeautjes op zij en slaat de dekens terug. „Ik ben helemaal beter,” zegt ze. „En ik zal erg oppassen dat ik niet op de tocht sta.” Maar vóór ze haar voeten op de grond kan zetten, heeft moeder de dekens weer ingestopt. „’t Is heel erg jammer voor je, maar je moet vandaag nog in bed blijven. Op de divan mag ook. Ik zal de kachel lekker opstoken, en dan brengen we je naar beneden. De visite thuis, het trakteren op school, dat komt allemaal als je weer beter bent. Afgesproken?”

„Ik wou het zo graag nú!” zegt Hanneke met trillende lippen.

„Kan vader me dan niet brengen?”

Zacht streelt vader over het verwarde haar van z’n kleine meisje.

„Ik kan je toch niet op je bed naar school rijden? Alle prettige dingen gaan gebeuren, alleen een beetje later. Dat is toch niet erg?”

Hanneke vindt het wel erg. Ze kunnen toch niet voor je zingen als je al lang niet meer jarig bent?

Een poosje later draagt vader haar naar beneden. Hij heeft de divan voor het raam geschoven. Dan gaat hij naar kantoor. Moeder moet afwassen, en bedden opmaken. Dikkie is naar de kleuterschool. En dan ligt daar de jarige Hanneke helemaal alleen. Stil staart ze voor zich uit. Over haar wangen glijden twee dikke tranen.

’t Is niet druk op straat. Een enkele keer komt er een auto langs of een bromfiets. Hanneke kijkt er niet eens naar. Ze heeft Marian naar school zien gaan. Nu hoeft ze ook niet meer te bedenken of ze haar vragen zal.

Wouter is z'n cadeautje komen brengen. Een plankje, keurig uitgezaagd en geverfd, en een kalenderblokje er opgeplakt. Nu heeft ze een kalender voor haar eigen kamertje. Maar Hanneke kan nergens echt blij mee zijn.

Waarom moet ze vandaag in bed liggen? Waarom is dat beter dan naar school gaan? Moeder zegt, de Here weet het. Maar Hanneke wil het zo graag zèlf begrijpen.

Moeder brengt een kopje chocolademelk. Ze maakt een grapje. 't Helpt niet. Er kan geen lachje af bij Hanneke. Nu is 't speelkwartier. De zon schijnt. Alle kinderen lopen op het plein. En zij ligt hier. Op haar verjaardag! Wat geeft het dat moeder krullen gezet heeft, en een nieuwe strik om haar paardestaart gedaan. 't Is tòch zo weer lelijk. En al bleef het netjes, er is niemand die het ziet. Nu vouwt Hanneke niet haar handen onder de dekens. Dat helpt ook al niet.

In de verte klinkt zingen. Er staat zeker ergens heel hard een radio aan. Hanneke kan de wijs goed horen, en de woorden ook een beetje.

„Wij gaan de wijde wereld in, lopend op lijn twee . . .”

Ze fleurt er een beetje van op. Ze houdt zo van zingen. En dit versje hebben ze pas op school geleerd.

Moeder zit aardappels te schillen. Ze hoort het zingen ook.

Hanneke gaat rechtop zitten. Ze beweegt haar hoofd op de maat van het vrolijke liedje en zacht in zich zelf neuriet ze mee.

„Weet u wat dat is, lijn twee?”

„Nee,” zegt moeder, „wij hebben alleen de tram die naar de stad gaat, en dat is lijn zesentwintig.”

„Lijn twee, dat zijn je benen. 't Is toch: lópend op lijn twee!”

„Ja, dat is zo. Dom dat ik daaraan niet gedacht heb.”

't Zingen komt dichterbij. Hoe kan dat? Er loopt toch niet iemand met een radio onder z'n arm? Nieuwsgierig rekt Hanneke zich uit. Misschien is het wel een geluidswagen. Die was er ook toen de koningin jarig was. En die speelde allerlei leuke versjes. En

soms klonk er een stem uit de wagen, die je heel ver horen kon. Hanneke weet het nog goed. Ze liep met Joke Hofland over de speelweide. En toen zei die stem: „Willen die twee meisjes van het veld afgaan!” Ze hebben gelopen of die boze stem hen hard achternazat.

Maar als 't nú een geluidswagen was, zou ze de auto moeten horen, want 't zingen klinkt heel dichtbij.

Opeens schiet Hanneke onder de dekens uit. Ze staat zo maar in haar pyjama boven op de divan. Ze rolt bijna om en de krullende paardestaart danst op en neer. „Moeder, kijk toch eens, kijk dan!”

Er komen kinderen aan, een hele rij. Ze ziet Corrie en Anneliesje, en Peter, en Harry . . . En Geurt, op z'n klompen . . .

Daar komen alle kinderen uit de eerste klas, mèt de juffrouw. Ze hebben allemaal een vlaggetje. Daar zwaaien ze mee. Ze gaan vlak voor het raam staan en dan zingen ze: „Er is er één jarig, hoera, hoera, dat kun je wel zien, dat is zij!” En ze roepen: „Welgefeliciteerd. Hoera voor Hanneke. Hoera!”

Hanneke krijgt tranen in haar ogen. Maar nu omdat ze zo blij is. Dit is nóg fijner dan jarig-zijn op school. De hele klas is helemaal naar haar toe gekomen. En het wordt nog heerlijker. Moeder gaat naar buiten. Ze zegt iets tegen de juffrouw. De juffrouw roept: „Goed voeten vegén, hoor!”

En dan komen ze allemaal binnen. Zesentwintig kinderen op ziekenbezoek bij Hanneke. De kamer is helemaal vol. Hanneke kijkt van de een naar de ander. Ze kan geen woord uitbrengen. Maar haar stralende ogen vertellen wel hoe gelukkig ze is.

„Nú, juf?” vraagt Corrie.

De juffrouw knikt. Alle kinderen zoeken in hun zak. En ze geven Hanneke een tekening. Een tekening die ze zelf gemaakt hebben, omdat Hanneke ziek is op haar verjaardag. Er zijn prachtige tekeningen bij. Bomen, en vogels, een kerk, een weiland met koeien . . . Hanneke legt ze allemaal op de divan. Er is haast geen

ruimte genoeg. En dan mag ze trakteren, net als op school, heel dikke toffees.

„Even wachten met opeten,” zegt de juffrouw, „we gaan eerst nog een versje zingen. Niet zo hard als buiten, hoor! Hannekes moeder zou schrikken.”

„Lang zal ze leven, juf!” roept Geurt.

Maar de juffrouw weet wel zeker dat ze dat niet zacht zullen zingen. „Laten we een mooi vers nemen,” zegt ze. „Dank nu de Heer voor al Zijn zegeningen. Want als je jarig bent, als je een fijne dag hebt, en als je bijna weer beter bent, zijn dat allemaal geschenken van de Here.”

Eerbiedig zingen ze het, moeder, de juffrouw en de kinderen.

Hanneke luistert. Ze is ontevreden geweest. Ze heeft gemopperd, en ze wou niet meer bidden, omdat het toch niet hielp. En nu is het toch zo'n fijne dag geworden!

Rumoerig vertrekken ze. „Dag Hanneke!” — „Beterschap hoor!” — „Kom je gauw weer op school?” — „Daaag!”

Door het raam kijkt Hanneke ze na tot ze niets meer zien kan. Ze vindt het niet erg dat moeder naar de keuken moet om voor het eten te zorgen. Ze ligt weer alleen. Maar ze is niet verdrietig meer.

Als vader uit kantoor komt, kijkt hij voorzichtig om een hoekje. Misschien huilt Hanneke wel, en dat vindt hij zo akelig.

Verbaasd ziet hij haar blije gezichtje. Is er iets gebeurd? Is ze soms tòch naar school geweest?

Opgewonden vertelt Hanneke het hele verhaal.

Vader kan het haast niet geloven. „Zijn ze allemaal voor het raam geweest?”

„Ja, en ook in de kamer!”

„En hebben ze met vlaggen gezwaaid en gezongen?”

„Ja! Ja!”

„Maar dat gebeurt alleen bij een koningin. Of bij een prinses.

Dan ben jij een prinses. Ik wist niet dat ik zo'n deftige dochter had. Prinses Hanneke!

Moeder, is het eten voor de prinses al klaar? Dan zal ik haar eens bedienen."

Hanneke schatert om vader, die beleefd staat te buigen.

En allemaal zijn ze blij, omdat het zo'n fijne dag is.

7. Toch feest

's Maandagsmorgens komt de dokter. Hij voelt Hannekes pols en hij kijkt in haar keel. „Dat ziet er mooi uit,” zegt hij tevreden.

„Mag ik naar school?” vraagt Hanneke.

De dokter schudt zijn hoofd. „Er gaat eerst iets anders gebeuren. Iets wat helemaal niet prettig lijkt, maar waar je later heel blij om zult zijn.”

Nieuwsgierig wacht Hanneke af.

De dokter bladert in z'n boekje. „Ja, ja,” zegt hij, „'t staat er telkens weer, veel te vaak. Hier, en hier, en daar . . . Hanneke van Klinken, keelontsteking. Hanneke van Klinken, dikke keel en koorts . . . Daar gaan we nu eens een eind aan maken. Zou je 't niet fijn vinden als je gewoon buiten mocht lopen zonder das, en als je niet altijd hoeft op te passen voor tocht? Zou je niet graag een sterke, gezonde meid worden?”

Hanneke knikt. „Kan dat dan?”

„Ja,” zegt de dokter, „dat kan. In jouw keel zit iets wat er niet hoort. En nu is er een dokter in het ziekenhuis, die dat eruit kan halen. Amandelen knippen heet dat.”

Hanneke kijkt een beetje benauwd. „Doet dat pijn!”

„Nee,” zegt de dokter beslist. „Van dat knippen voel je niets. Dat wordt gedaan als je slaapt. Als je weer wakker wordt, is het al gebeurd. Dan voel je wel pijn. Net of je weer keelontsteking hebt. Maar dat wordt elke dag een beetje beter. En als het weer over is . . . dan komt het niet terug. Zullen we het maar even in

orde laten maken? Vader en moeder vinden dat ook het beste.” „Natuurlijk,” zegt moeder. „Dan kunnen we volgend jaar naar zee zonder dat jij telkens ziek wordt. En je mag gerust eens bij vader achter op de bromfiets.”

„Wanneer moet het?” vraagt Hanneke. Ze hoopt dat het nog heel lang duurt. Tot de kerstvakantie of tot het volgend jaar. Maar de dokter zegt: „Morgen! Er zijn nòg vijf van die peuters met een zere keel en dan helpt de dokter jullie allemaal op één dag.”

Even is het stil.

Dan vraagt de dokter: „Is dat je mooiste pyjama of heb je er één die nog mooier is?”

Verbaasd kijkt Hanneke hem aan. „Ik heb een heel mooie,” vertelt ze, „een blauwe, met korte pofmouwmpjes. Die is voor de zomer.”

„Ja, daar is het nu te koud voor. Zoek dan maar een andere op, die ook mooi is. Want je moet één nachtje in het ziekenhuis blijven.”

Hulpeloos kijkt Hanneke van de dokter naar moeder. „Ik doe het liever niet,” fluistert ze.

De dokter glimlacht. „Dat begrijp ik best. Niet één kind zou zeggen: dat vind ik nu eens leuk! Maar als dat ene nachtje voorbij is, ben je blij dat het gebeurd is. En één nachtje is zó om!” „Mag moeder 's nachts ook blijven?”

„Nee, dat gaat niet. Er is een kamer, waar precies zes bedden kunnen staan. Als er ook nog moeders bij moesten, zou het veel te vol worden. Er komen . . . even kijken . . .” De dokter bladert weer in z'n boekje. „Twee meisjes die net zo oud zijn als jij. Twee jongens, iets jonger . . . O ja, en dan Diko nog. Diko is bijna vijf jaar. Hij zal misschien verdrietig zijn, hij is nog zo klein. Als jij nu een beetje voor Diko zorgt, is het net of je Dikkie bij je hebt. Hij heet ook bijna zo. Zie zo, dat is dan afgesproken. Morgenochtend om acht uur ga je op reis. Vraag maar aan vader

of je met een taxi mag, in de tram is het nog te koud voor je. En nu ga ik nog even naar Diko. Dag Hanneke! Ik vind je een flinke meid. Je mag opstaan, hoor! Je hebt helemaal geen koorts meer!"

Als vader thuiskomt, zit Hanneke bij de kachel met een boek op haar schoot.

„Mag dat zo maar?"

Hanneke knikt. „Ik ben niet ziek meer," zegt ze. Maar 't klinkt helemaal niet blij.

Vader zet haar op z'n knie. „Waarom is mijn kleine prinsesje zo verdrietig?"

Hanneke legt haar hoofd tegen vader aan. „Ik moet naar het ziekenhuis," zegt ze zacht. „Er moet iets geknipt in m'n keel."

Verrast kijkt vader haar aan. „Dat komt goed uit!"

Daar begrijpt Hanneke niets van. Vader doet net of het iets prettigs is.

„Kijk," zegt vader, „je hebt wel een fijne verjaardag gehad, maar geen feest met kindervisite. In plaats daarvan gaan we kerstfeest vieren met alle kinderen uit de straat. Jij mag ze vragen. En nu dacht ik aldoor: als Hanneke dan maar niet weer ziek is. Daarom ben ik blij dat je geknipt wordt. Dan hoeven we daar niet bang voor te zijn."

„Krijgen we dan ook een kerstboom?"

„Misschien wel. Een boom en kaarsjes maken dat het gezellig is. Als je maar niet vergeet dat het kerstfeest is, niet omdat we een boom hebben of lekkers krijgen, maar omdat de Here Jezus geboren is."

Hanneke blijft ernstig kijken. Ze vindt het wel een fijn plan. Alleen . . . eerst komt het ziekenhuis nog.

„Ik moet van de dokter vragen of ik met een taxi mag."

„Nou, natuurlijk! De dokter heeft zeker ook gemerkt dat je een prinses bent. Ik zal vanavond opbellen. Nu ga ik moeder even helpen. En jij moet bedenken wat we allemaal kunnen doen op

het kerstfeest, en welke versjes we zullen zingen. Als je Dikkie een tekst leert, kan hij ook echt meedoen.”

Als vader weg is, zit Hanneke diep in gedachten. Want alle kinderen uit de straat . . . daar hoort Marian ook bij. En Marian heeft het niet verdiend om op het feest te komen. Dat niemand het verdient om kerstfeest te vieren, zij zelf ook niet, daar denkt Hanneke niet aan. Ze denkt alleen maar aan die keer dat Marian haar zo bang gemaakt heeft. Nee, Marian vraagt ze niet. Eigenlijk verheugt ze zich niet erg op het feest. Als ze maar niet naar het ziekenhuis hoefde . . .

De volgende morgen, precies op tijd, rijdt de taxi voor. Moeder en Hanneke stappen in.

„Dag prinses,” zegt vader, „ik vind dat u een mooie auto heeft, en een keurige chauffeur.”

Er glijdt maar een heel klein glimlachje over Hannekes bleke snuitje.

Vader kust haar. „Je hoeft niet bang te zijn, lieverd. We hebben allemaal gebeden. Jij toch ook! Morgen om deze tijd komen we je al halen.”

Dikkie staat opeens in z'n pyjama op de stoep. „Ik wil ook in de auto!” roept hij.

„Niks hoor!” zegt vader. „Jij bent geen prinses.” Hij zwaait de kleine bengel over z'n schouder en draaft naar binnen.

De auto rijdt weg. Hanneke is op weg naar het ziekenhuis in de stad.

't Gaat veel vlugger dan met de tram. Die moet telkens stoppen. Een taxi niet. Al gauw zien ze de hoge, witte gebouwen. Ze rijden door een groot hek en over een lange laan tot bij de grote deur van het ziekenhuis.

Naast de taxi stopt een glanzende, grijze auto. Daaruit stappen een lange meneer, en een kleine jongen, even klein als Dikkie. Moeder glimlacht naar hem. „Ik denk dat jij Diko heet,” zegt ze.

En de lange meneer zegt: „Dan is dat zeker Hanneke. Weet je wel, Diko, de dokter heeft gezegd dat Hanneke ook komen zou.” Diko’s vader doet de auto op slot. En moeder betaalt de chauffeur van de taxi.

„Moet jij ook geknipt?” vraagt Hanneke.

„Ja,” zegt Diko rustig, „als ik slaap. Kijk, mijn beer mag ook mee. Die hoeft niet geknipt. We moeten daarheen,” wijst hij. „Ik weet best de weg!”

Naast Diko stapt Hanneke het grote ziekenhuis binnen. ’t Is net of ze, met dit parmantige kereltje bij zich, het niet zo erg meer vindt.

„Mijn opa is een mooie wagen aan het maken,” vertelt Diko. „Die krijg ik als ik weer thuiskom. Er zitten echte wielen onder, en opa heeft hem groen geverfd. En oma koopt iets moois voor me . . .”

„Als ik een poosje thuis ben, is het feest,” zegt Hanneke. „Kerstfeest! Ik mag een heleboel kinderen vragen.” Opeens draait ze zich om. „Moeder, mag Diko ook op het kerstfeest komen? Dan heeft Dikkie een vriendje!”

„Dat moet je aan Diko’s vader vragen. Misschien woont Diko wel heel ver weg.”

„Mag het, meneer? We wonen in de Prins Mauritslaan. Weet u die?”

„Ik vind het best,” zegt Diko’s vader. „Weet je wat we doen? Morgenochtend kom ik Diko halen. Als je moeder het goedvindt, mag jij meerijden. We brengen je thuis, en dan weten we meteen waar je woont.”

Hanneke kijkt verrukt. „In die mooie auto? Mag ik dan voorin zitten?”

„Ja, Diko en jij voorin, en moeder achterin.”

Hanneke is bijna vergeten waarvoor ze hier gekomen zijn. Rustig stapt ze het wachtkamertje binnen. Er zijn nog meer vaders en moeders. En ook de andere kinderen die geknipt moeten. Twee

jongens zijn op de verwarming geklommen en kijken naar buiten. Een meisje bladert in een boek. Maar het andere meisje zit bij haar moeder op schoot. Aan haar rode ogen kun je zien dat ze gehuild heeft. Af en toe hoor je nog een zachte snik.

Dan komt de zuster. „Ziezo,” zegt ze, „alle kinderen mogen fijn in de lift.”

Nu gaan de vaders en moeders naar huis. Hanneke zegt moeder gedag en houdt Diko bij de hand. „Tot morgen, hoor!” klinkt het aan alle kanten.

Het meisje is van haar moeders schoot afgegleden.

„Kom maar, Els,” zegt de zuster.

Els klemt zich plotseling met beide handen aan haar moeder

vast. „Ik wil niet,” gilt ze. „Ik wil niet naar de dokter! Er mag geen schaar in mijn keel! Ik wil niet dat het gaat bloeden!” Ze huilt met gierende uithalen.

Hanneke staat doodstil. Met ogen vol schrik kijkt ze moeder na, die door de lange gang naar de buitendeur loopt. Een schaar . . . en bloed . . . dat wil zij óók niet! Daar heeft ze helemaal niet over nagedacht. Ze zegt niets. Ze knijpt in het handje van Diko en ze merkt het pas als hij „Au” zegt.

Els wordt bij de andere kinderen in de lift gezet. Ze gilt nog als de deuren dichtgaan en de lift langzaam stijgt. Twee verdiepingen glijden ze voorbij. Dan zijn ze er. De deuren gaan weer open. Er staat een zuster te wachten. „Daar komen de kinderen die helemaal beter willen worden!” roept ze vrolijk. „Nou, dat kan, hoor! Geef mekaar maar allemaal een hand, dan gaan we op-tocht houden.”

Diko stapt dadelijk naar voren. In de lift heeft hij Hanneke losgelaten. Zelfs Els houdt op met jammeren.

Hanneke blijft staan. Ze leunt tegen de muur. De angst maakt dat ze geen voet kan verzetten. Haar gezicht is wit en haar tanden klapperen. Ze kan bijna niet slikken, zo dik voelt het in haar keel. Doordat ze pas ziek geweest is, zijn haar benen nog slap. 't Is of ze haar niet langer kunnen dragen. Ze voelt nog hoe twee armen om haar heengeslagen worden. Ze hoort nog hoe een lieve stem zegt: „Domme meid, dat is toch helemaal niet nodig!” Dan weet ze niets meer. Hand in hand lopen de kinderen naar de kamer waar de dokter is. Alleen Hanneke gaat er heen in de armen van de zuster.

Een hele poos later wordt Hanneke wakker. Ze ligt in een grote kamer met aan beide kanten bedden. Langs de muur branden lampjes en bij de deur zit een zuster te schrijven. Hanneke richt zich een beetje op. Naast haar, in een kinderledikantje, ligt Diko. Hij slaapt. Hanneke slikt. Ze voelt een scherpe pijn in haar

keel. En dan is opeens weer terug de angst dat ze geknipt moet, de angst voor de schaar. Onder de dekens klemt ze haar handen in elkaar. „Here Jezus, maak toch dat het niet hoeft! Laat me toch alstublieft naar huis gaan. Ik zal wel op de tocht passen en ik hoef niet op de bromfiets. Ik hoef ook geen feest . . .”

Hier stokt ze. Feest . . . kerstfeest . . . Marian!

Je moet àlle mensen liefhebben. Maar zij wil Marian niet op het

kerstfeest hebben. Misschien is de Here wel boos op háár. omdat zij boos blijft op Marian. Dan luistert de Here niet naar haar. Dan moet het tòch gebeuren, dat erge, met die schaar! Een snik breekt los.

Met een paar vlugge stappen is de zuster bij haar. „Wat is er, vrouwtje? Droomde je akelig?”

„Zzzuster, wanneer mmoet ik geknipt?”

De zuster lacht zacht. „Dat is al lang gebeurd. 't Ging bij jou erg gemakkelijk. 't Was zó klaar!”

Hanneke kan het niet geloven. „Hhoeft het niet nog eens?” stottert ze.

„Nee hoor! Je keel doet nu wel pijn, maar dat wordt vanzelf weer beter.”

't Is of er iets zwaars van Hanneke afvalt. Een grote dankbaarheid stroomt door haar heen. Ze had het niet verdiend, en tóch heeft de Here geluisterd.

Opeens fluistert ze haastig: „Zuster, als moeder komt, zegt u dan dat Marian ook op het kerstfeest mag komen?”

„Je mag het zelf zeggen. Als je nog een klein poosje geslapen hebt, is moeder er al. Nu stil zijn, hoor! Anders maak je Diko wakker.”

Hanneke kan niet meer slapen. Haar keel prikt en haar hoofd bonst een beetje. Maar het hindert niet. Stil-gelukkig ligt ze voor zich uit te kijken. Ze is al geknipt en ze mag straks naar huis in de mooie auto van Diko's vader. Ze is niet boos meer op Marian en daarom is ze van binnen blij en rustig.

Zo wordt het kerstfeest.

Ze zitten allemaal om de mooi versierde boom. Vader en moeder, Hanneke en Dikkie, Diko, en alle kinderen uit de straat. De kaarsen branden en het licht weerkaatst in de blijde ogen.

Een van de oudere kinderen zegt met heldere stem het kerstevangelie. „Weest niet bevreesd, want zie, Ik verkondig u grote blijdschap . . .”

En eerbiedig zingen ze samen van het Kind in de kribbe.

Die hun wil vergeven, hoévéeel het ook zij;
Zo arm werd de Heiland voor u en voor mij.

Voor vader en moeder. Voor Hanneke en Dikkie.
En ook, ja, ook voor Marian.

INHOUD

	blz.
1. Dikkie is ziek	7
2. Hanneke doet haar best	14
3. Hannekes angst	20
4. Naar de grote school	28
5. Wat vreselijk jammer	38
6. Hannekes verjaardag	45
7. Toch feest	52